

La fallida tècnica de les finances de l'administració general

Jaume Bartumeu i Pere López

En primer lloc us presento el pressupost actual del Govern d'Andorra a l'exercici 2005 i només m'agradaria fer unes petites reflexions: un pressupost sobre unes despeses pressupostades i després hi ha unes fonts de finançament. Les fonts de finançament estem parlant d'impostos: estem parlant de taxes; estem parlant -en aquests cas- d'endeutament, que també és un ingrés; en aquest sentit s'hauria de reflexionar que en aquest país fa molt temps que no es fa res amb el tema de les fonts de finançament.

El pressupost és anual, cada any hi ha un pressupost, cada any s'aprova i cada any es presenta una execució, el que m'agradaria anunciar-vos perquè lamentablement és així és que el pressupost que properament es presentarà al Consell General al 2006 serà un pressupost que no s'executarà al 2006, estem parlant d'un pressupost en el que moltes partides s'executaran i que altres s'executaran al 2008, al 2009 o ja veurem quan.

Un altre tema que penso que és important és que els pressupostos han d'estar equilibrats, és a dir que els ingressos han de ser superiors a les despeses, perquè les despeses es paguen amb els ingressos que s'obtenen -ja ho veurem després en detall, també ho teniu exposat en la ponència- avui en dia el pressupost de funcionament del Govern no està equilibrat en el sentit de que hi ha despeses que no tenen ingrés afectat.

M'agradaria parlar dels crèdits reconduïts, que el company Esteve López amb el que hem parlat molt d'aquest tema durant aquest temps i que també m'ha ajudat a la presentació de la ponència, ha sortit a la premsa que el Govern, que tots tenim més de cent milions en crèdits reconduïts, suposo que és un concepte fosc i que ens costa molt d'entendre, m'agradaria explicar-vos que un crèdit reconduït és el túnel del grau de la sabata; que un crèdit reconduït és un equipament escolar que havia d'entrar en funcionament al 2003 i que encara no s'ha construït i que hi ha barracons; que un crèdit reconduït són uns col·lectors, uns abocadors que s'havien de construir i que encara no estan construïts i per tant quan parlem que l'Estat tenim milions de crèdits reconduïts estem parlant d'un incompliment pressupostari molt significatiu en quant que el Govern s'havia compromès a adjudicar a proveïdors determinades partides i finalment no les ha executades.

El problema actual amb els crèdits reconduïts és que aquests cent milions s'han generat bàsicament degut al fet de que durant diferents exercicis (està exposat d'una manera més amplia al text de la ponència) per una banda els ingressos no s'han assolit i per altra banda les despeses corrents que finalment s'han produït han estat superiors a les que hi havia pressupostades. Per tant aquelles inversions que han quedat reconduïdes, és a dir aquelles inversions que no s'han acabat han quedat en una caixa "0" per tant hi ha unes inversions pendents d'acabar, que si és un motiu tècnic el que ho ha impedit es podria finançar al següent exercici, però no es poden finançar perquè no hi ha tresoreria.

Quina és la manera en que s'hauria de reequilibrar el pressupost del Govern? És amb un nou endeutament. Aquest és a la data de 31 de març el pressupost del Govern d'Andorra del 2005, amb tota la incorporació dels crèdits reconduïts, és a dir aquestes inversions que van aprovar en diferents pressupostos i que ens van prometre i que no estan acabades, veureu que al 31 de desembre hi havia un desequilibri de més de cent milions d'euros de diferència entre les despeses i els ingressos; evidentment si només hi haurà 300 milions d'ingressos -que segurament no s'hi arribarà- difícilment es podran pagar 420 milions d'euros de despeses, més encara quan la setmana passada es van aprovar avenços de fons i modificacions pressupostàries de 9 milions d'euros.

Quina és la conseqüència de tot això? La conseqüència ja la veiem al carrer, però amb números es tradueix a que les inversions que el Govern no ha pogut finalitzar han passat des de l'any 99 de 42 milions d'euros a més de 103 milions d'euros l'any 2004.

En quant a l'execució pressupostaria de l'any 2004, es va assolir un 95% dels ingressos que s'havien pressupostat, el fet de no haver-los assolit al 100% és el setè any consecutiu que succeeix amb el pressupost del Govern d'Andorra. De fet en cap any s'ha superat el 96%, hi ha hagut anys que l'execució s'ha situat entre el 85% i el 90%, és a dir hi ha algú que no preveu bé els ingressos, hi ha algú que equilibra pressupostos amb ingressos que no es realitzaran i finalment tots ho paguem amb projectes i inversions que no es realitzen.

És especialment preocupant l'execució de les inversions perquè de totes les que hi ha pendents l'any passat només es van fer el 36% i amb un petit rati entre el que ha quedat pendent, és a dir més de 100 milions, i els 70 milions d'euros que es van executar l'any passat i que a nivell d'inversions s'han liquidat aproximadament en els darrers tres o quatre anys ens dóna una relació d'un anys i mig; tenint en compte que hi ha petites inversions de reposició moltes d'aquestes inversions que ja estaven pendents el 2004 i el 2003 no s'acabaran abans de dos anys i mig. A més hi va haver 27 milions d'inversions que estaven dins del pressupost i que finalment ni tan sols es van comprometre.

La liquidació de despeses corrents és en totes les partides (de personal, de bens corrents, de transferències) superior a la que hi havia pressupostada, el primer escenari que veiem es reproduïx de forma sistemàtica: els ingressos no s'assoleixen, la despesa corrent és superior a la que hi havia pressupostada i les inversions estan per acabar.

Dins dels projectes de pressupost a més de totes les despeses previstes per l'any següent s'aproven una sèrie d'inversions a realitzar en varis anys que el seu nom tècnic seria "inversions plurianuals", aquestes inversions -que es voten a quatre anys després del projecte de pressupost- són aquelles en les que, per exemple s'aprova que el túnel dels dos Valires entrarà en funcionament a l'any 2008, el que passa és que com que no hi ha hagut nous ingressos, com el creixement de despeses ha anat menjant el nou creixement d'ingressos, moltes d'aquestes despeses previstes finalment no s'inclouen dins del projecte de pressupost, en els diferents anys les partides de despeses plurianuals que hi havia eren notablement superiors al que finalment hi va haver al projecte de pressupost. Per a l'any 2006 -aquests és un element molt indicador de l'estat actual de fallida tècnica de les finances i un element de debat molt important pels companys, membres del grup parlamentari- hi ha aprovades 170 milions d'inversions, segurament moltes d'aquestes inversions no s'inclouran en el pressupost definitiu i per tant aquí entenem que algú haurà d'explicar políticament perquè no es poden executar i perquè no s'han buscat noves fórmules de finançament per poder executar aquestes inversions.

Per complementar una mica l'anàlisi financer, ja que l'altre dia van sortir uns estudis fets per l'empresa "Standar and pour" de Raitings en el que el Govern Andorrà va fer molta publicitat us volia presentar la situació actual de dèficit per l'any 2006 que és un 2% del PIB, el deute del Govern per a finals del 2005 equival a un 17% del PIB i visualitzar que efectivament des del punt de vista de **recaptat** de retorn d'aquest deute que és el que mesura aquests raitings, la situació no és preocupant en el sentit de que un dèficit del 3% és un nivell d'endeutament correcte, el que passa és que si fem una anàlisi més política hem de veure que aquest dèficit del 3% es produeix perquè no s'executen les inversions i que si s'executessin el dèficit seria clarament superior si s'equilibrés el pressupost i es donés veritat financera als projectes de pressupost estaríem en una

situació de dèficit més elevada, per tant em permeto afirmar que el dèficit és correcte però a costa de no executar els pressupostos i que per tant segurament s'està prioritant un discurs del no creixement del dèficit en detriment de l'execució dels compromisos pressupostaris.

En quant al model de finançament que és la vessant de poder executar les despeses previstes, només dues dades molt significatives que demostrin l'esgotament del model actual de finançament: el creixement en termes constants, és a dir descomptant l'efecte de la inflació, des de l'any 2001 al 2004 ha estat un 0'8% i en contrapartida les despeses corrents han crescut un 30%, és a dir tenim unes despeses que creixen i uns ingressos que estan absolutament estancats.

Feta aquesta exposició, segurament precipitada i no sé si prou aclaridora de tots els termes tècnics o de totes les dades en quant a l'execució pressupostària correspon segurament fer una anàlisi política que és la part en la que hem col·laborat amb el company Jaume Bartumeu, de traduir o de tractar d'interpretar aquestes dades des d'una vessant política i veure quina és a lectura o quina és la defensa que d'aquestes dades en té que fer el Partit. Aquí hi ha varies lectures: si les partides que es van pressupostar eren partides que els responsables governamentals entenien que eren partides necessàries pel creixement econòmic i pel desenvolupament social del país, i entenem que és així que no es van aprovar projectes de pressupost que responien a altres criteris, ens hauríem de demanar sinó existeixen responsabilitats polítiques pel fet de que aquests pressupostos no s'han executat i perquè no s'ha buscat o no s'ha desenvolupat un model de finançament que per una banda fos suficient pel finançament de les despeses i per altra banda complís amb allò que estableix l'article 37 de la Constitució, que tantes vegades hem citat i que entenc que no cal repetir-lo ara.

Per tant us llegeixo la moció que seria: "encomanar al grup parlamentari presentar una esmena a la totalitat del Projecte de pressupost per a l'exercici 2006 per poder plantejar, en el debat davant el Consell General, les línies generals d'aquesta ponència. Un segon punt de la moció seria encomanar al grup parlamentari presentar propostes legislatives encaminades a l'establiment d'un marc jurídic i fiscal adient pel desplegament de l'article 37 de la Constitució."

Transacció

S'encomana al Grup Parlamentari presentar una esmena a la totalitat al projecte de pressupost per l'exercici 2006 per poder plantejar, en el debat davant el Consell General, les línies generals d'aquesta ponència.

S'encomana al Grup Parlamentari, que en estreta col·laboració amb la Comissió d'Afers econòmics i de Finances del Partit, proposi i presenti propostes legislatives encaminades a l'establiment d'un marc jurídic i fiscal adient pel desplegament de l'article 37 de la Constitució.

S'encomana al Grup Parlamentari que continui buscant i defensant la manera adequada per tal que la tramitació dels pressupostos generals al Consell General correspongui amb el que realment hauria de ser un debat pressupostari en una democràcia parlamentària, amb possibilitat de discutir propostes d'esmena xifrades, única manera de poder posar de manifest una diferenciació en les polítiques a dur a terme per una i altres.